

Prædiken ved andagt på Liselund 25. august 2020

Ved biskop Marianne Gaarden

Det er i år 250 år siden, at filosofen Hegel blev født.

Derfor har en af de landsdækkende aviser sat fokus på Hegel i en serie artikler, som jeg læste med stor interesse.

En af artiklerne dukkede op i min erindring, da jeg blev bedt om at prædike her på vores fælles arbejdsmiljødøgn. Heri står:

"Hegelianeren Judith Butler siger:

»Jeg er ikke dig, men jeg er ikke mig uden dig.«

Man kan tilføje:

»Du er ikke mig, men jeg håber, at du ikke er dig uden mig.«

Dette 'ikke uden' – kald det kærlighed, kald det ånd.

Vi kan ikke bare affærdige det, der er anderledes end os selv, det forskellige, det fremmede. Selv om vi ikke vil være ved det, er det ofte et produkt af vores egne fordomme. Vi kan anse modsætninger for uoverstigelige og forskanse os mod det, der ikke er os.

Men Hegels filosofi vil vise, at den forskansede identitet må nedbrydes. Hen over vores fordomme sætter der sig en fornuft igennem, som forener modsætninger. Kristendommen er fornuftens religion, fordi den i sin kerne er forestillingen om, at der er forsoning i den dybeste splittelse, enhed i adskillelsen. Den er åndens religion."

Da jeg læste denne artikel klingende Paulus første brev til korinterne, kap. 12, v. 14-27 med, heri skriver han:

"Et legeme består heller ikke kun af én del, men af mange. Siger foden:

»Jeg er ikke hånd, altså hører jeg ikke til legemet,«

er den dog alligevel en del af legemet, og siger øret:

»Jeg er ikke øje, altså hører jeg ikke til legemet,«

er det dog ligefuldt en del af legemet.

Var hele legemet øje, hvad blev der så af hørelsen?

Og var det hele hørelse, hvad blev der så af lugtesansen?

Gud har nu engang givet hver enkelt del dens plads på legemet, som han ville det.

Hvis det hele kun var én legemsdel, hvad blev der så af legemet?

Men nu er der mange lemmer, men ét legeme. Øjet kan ikke sige til hånden:

»Jeg har ikke brug for dig,«

eller hovedet til fødderne:

»Jeg har ikke brug for jer.«

Sådan som Gud har sammenføjet legemet, har han givet det, som mangler ære, desto større ære, for at der ikke skulle opstå splid i legemet, men lemmerne være enige og have omsorg for hinanden.

Lider én legemsdel, så lider også alle de andre. Bliver én legemsdel hædret, så glæder også alle de andre sig. I er Kristi legeme og hver især hans lemmer."

Når vi taler om arbejdsmiljø og nødvendigheden af at tænke systemisk, så har både Hegel og Paulus noget at lære os.

Paulus peger netop på forskelligheden som nødvendig for et godt og stærkt fællesskab – vi alle er lemmer på Kristi krop. Det er et smukt billede på, at vi er vævet ind i et netværk, hvor vi er gensidigt afhængige af hinanden.

"Jeg er ikke dig, men jeg er ikke mig uden dig."

Vi har brug for hinanden for tilsammen at udgøre et hele.

Vi er ikke de små afgrænsede individer, som vi ofte i vores individualiserede tilværelse kan bilde os selv og hinanden ind, men vi er indlemmet i

det samme store fællesskab – som vi kalder kirken.

Vi mennesker er en masse små forskellige dele, der tilsammen udgør en helhed, udgør kirken.

Hvad er fødderne værd, hvis ikke der er ben og krop.

Og hvad gavn gør en hånd, hvis ikke den sidder på en arm, der er fæstnet på en krop.

For slet ikke at tale om hvor makabert det ville være med et hoved uden kroppen. Alle kroppens forskellige legemsdele udgør tilsammen helheden – det er så logisk, at selv et lille barn forstår det.

Ligesom kroppen har brug for forskellige legemsdele for en hel krop, sådan har fællesskabet også brug for de mange små forskellige dele for at udgøre en helhed.

Vi kunne ikke holde gudstjeneste, hvis ikke vi havde en organist til at spille, en kasserer til at holde styr på pengene i menighedsrådet, en kirketjener til at sætte salmenumre op, og en præst til at prædike.

Vi er alle skabt forskelligt, med forskellige evner, og det er forskellighederne, som gør fællesskabet stærkt – ikke lighederne. Det er så indlysende rigtigt – men alligevel har vi mennesker en tendens til at undre os over, at andre mennesker ikke er ligesom os selv.

Hvor mange af jer har sagt, når I skulle give et råd:

”Altså hvis jeg var dig, så ville jeg...”

Eller hvor mange af os har indledt en sætning med ordene:

”Jeg forstår ikke, hvorfor du ikke bare gør sådan eller sådan. Det ville jeg have gjort, hvis jeg var dig.”

Men jeg er jo netop ikke dig, der tænker, føler og handler anderledes end mig, og dog er jeg heller ikke mig uden dig.

Vi har brug for hinanden i fællesskabet.

Vi har brug for det, der er anderledes end os selv, for at være et hele og blive os selv.

Det er Hegels accentuering af den andens anderledeshed,

som Paulus udtrykker så smukt med de mange lemmer på Kristi krop.

Men det er af en eller anden grund meget, meget svært for os mennesker at forstå og tage konsekvensen af.

Det mærkes de steder, hvor der er problemer med arbejdsmiljøet. Det er ofte vores forskellige måder at tænke, handle og tro på, der skaber konflikter i Folkekirken.

Anderledes var det ikke for 2000 år siden.

Paulus skrev til menigheden i Korinth, netop fordi der var mange konflikter, som han forsøgte at løse ved at skabe en ny forståelse af menighedens fællesskab ved hjælp af billedet af de mange forskellige lemmer forenet på en krop.

”I er Kristi legeme og hver især hans lemmer. Alle er vi lemmer på den ene og samme krop, hvor Kristus er hovedet.

Lider én legemsdel, så lider også alle de andre. Og bliver én legemsdel hædret, så glæder alle andre sig.”

Alle i fællesskabet er forbundet med hinanden af det samme åndedræt, det samme hjerte og den samme puls, der ilter blodet i hele kroppen – på samme måde som ånden gennemstrømmer hele skaberværket.

Lider præsten, så lider også alle andre i den kirke.

Bliver organisten ophøjet, så hæves hele kirken. Præst, organist, graver, kirkeværge, kirkesanger, kordegn, menighedsrådet og de frivillige er alle forskellige.

Vi tænker, handler og føler forskelligt.

Alle har vi forskellige perspektiver. Verden ser forskellig ud, om man ser den fra fodens eller fra ørets perspektiv.

Det vigtigste er, tænker præsten, at få skrevet en prædiken, som menigheden kan lide – og så glemmer præsten at sende salmerne til organisten.

Det vigtigste er, tænker organisten, der skal øve med koret i kirken, at få salmerne i god tid inden søndagen.

Det vigtigste er, tænker graveren,
der vasker gulvet i kirken, mens organisten
øver,
at kirkegulvet er rent til på søndag.

Det vigtigste er, tænker den frivillige,
der viser kirken frem og går ind på det
nyvaskede gulv
med en flok konfirmander, at de ser vores flotte
kirke.

Det vigtigste er, tænker
arbejdsmiljørepræsentanten,
at der ikke er konflikter i sognet mellem
menighedsrådet, personalet, de frivillige og
præsten.

Graveren klager over den frivillige, der kommer
med alle konfirmanderne og snavser kirkegulvet
til. Den frivillige klager over organisten, der
øver, når han skal vise kirken frem. Organisten
klager over præsten, der ikke afleverer salmerne
til tiden.
Præsten klager til arbejdsmiljørepræsentanten
over alle konflikterne i kirken mellem de frivillige
og ansatte og menighedsrådet. Og
menighedsrådet beklager sig over,
at der ikke er flere, der vil stille op til
menighedsrådet!

Vi mennesker er forskellige og har forskellige
perspektiver, det giver sammenstød og
konflikter
– sådan var det på Paulus tid og sådan er det
også i dag.

Og det er fortsat netop forskellighederne, der
gør fællesskabet stærkt. Man kan ikke have en
kirke kun med organister eller præster, det
svarer til en krop kun med hænder eller fødder.

Vi er alle blevet døbt med én ånd til at være ét
legeme, hvad enten det er
menighedsrådsmedlemmer eller præster,
frivillige eller ansatte – alle har vi fået én ånd at
drikke, som Paulus også skriver.

Alle arbejder vi på hver vores måde for kirkens
liv og vækst, og alle ønsker vi os et stærkt og
godt fællesskab.

Paulus' billede af kroppen i Første Korintherbrev
minder os om, at hver enkelt legemsdel skal
have det godt,
for at helheden, menigheden og kirkelivet kan
have det godt.

Når gudstjenesten søndag formiddag er færdig,
og graveren har knælet side om side med den
frivillige,
og præsten drikker kaffe i våbenhuset med
organisten,
der har spillet de salmer, der kom for sent,
så sker det forunderlige ofte, at der falder ro
over gemytterne.
For der er noget mere på spil, når vi fejrer
gudstjeneste.

For hen over vores fordomme sætter en fornuft
sig igennem, som forener modsætninger – det
mærkes, at også vi er en del af Kristi legeme.

Trods bøvl, brok, konflikter og stridigheder i
kirken,
så lever den fortsat og har det godt,
her 2000 år efter at Paulus skrev sit brev til
Korinterne.
For vi har brug for hinanden for tilsammen at
udgøre en enhed.

"Jeg er ikke dig, men jeg er ikke mig uden dig!"

Lov og tak og evig ære være dig vor Gud,
Fader, Søn og Helligånd, du som var, er og
bliver
én sand treenig Gud, højlovet fra første
begyndelse,
nu og i al evighed.
Amen

Kirkebøn

Vi takker dig, Gud, for livet, som du har skænket os.

Og vi takker for den verden, vi lever i,
og for de mennesker, vi holder af
– og dem som holder os ud.

Tak for din kirke her på jorden, for din ånd,
der gennemstrømmer os og vores fællesskab.

Tak fordi du holder sammen på alle os
forskellige mennesker med forskellige interesser
og perspektiver.

Lær os at se styrken i den andens forskellighed,
og vend os om, når vi vender ryggen til
hinanden.

Giv os modet til at være ydmyge,
selv om vi er bange.

Giv os troen på, at lyset altid vil sejre til sidst,
selv om vi i perioder kun kan se mørket.

Giv os frimodigheden til at tage imod
og række din kærlighed videre til vor næste.

Vær hos den, der lider, sørger og er bange.

Hos den der er bitter, udmattet og ensom,
og hos den, der har mistet livsmodet.
Og lad den, for hvem døden er nær, mærke
din omsorg, dit nærvær og din kærlighed.

Velsign vort land og alle som opholder sig her,
Dronningen og hele hendes hus,
alle med magt og myndighed,
regeringen, Folketinget og domstolene,
og giv alle, at vi må gøre din vilje.

Nedbryd falske fjendebilleder og fordomme.
Skab vilje til fred, dialog og forsoning,
overalt hvor der findes had, fanatisme og krig
i den store verden og i de små hjem.

Styrk og bevar din kirke og alle os i den.
Gør os til et åbent, levende og givende
fællesskab med et sundt arbejdsmiljø for alle.

Værn om vores familie og venner,
og alle dem, som står os nær.
Hør os, når vi i fællesskab beder Fadervor.

Amen.